

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив школе: ОШ „Десанка Максимовић“	Владица Тошић, професор разредне наставе
Место, општина: Чокот, Ниш	
Школска управа: Ниш	
Три лаке технике - техника "интерактивног читања" у подучавању дечака са сметњама из спектра аутизма - техника карата са именима деце - бројевна права са скакачем :пример добре праксе инклузивног образовања у ОШ “Десанка Максимовић”, Чокот, Ниш	
Кључне речи: основна школа, спектар аутизма, учење читања, учење основних рачунских операција	
Опис примера добре праксе	
Техника "интерактивног читања" у подучавању дечака са сметњама из спектра аутизма	
У садашњој генерацији имам неколико ученика који имају тешкоће у учењу, али највећи изазови су у раду са дечаком који има сметње из спектра аутизма. Мој ученик сада похађа други разред и сви примећујемо његово напредовање у укључивању и учењу.	
Једна од већих баријера у његовом учењу јесте овладавање вештином читања. Трагајући за решењем, откривао сам и развијао нове технике читања које су за њега биле корисне. Једна од њих, коју користимо у овој фази образовања, могла би се назвати "интерактивно читање".	
Увидео сам да је важно да за време читања будем близу ученика. Непосредно пре читања, дам знак осталим ученицима у одељењу да пажљиво прате ученика који чита: да слушају оно што изговара и да гледају "говор" са његових усана.	
Једна од тешкоћа коју овај ученик испољава у читању је што често не зна где је крај реченице и када треба да „застане“. Помажем му тако што кажем "стоп" или му руком дам знак да стане на крају реченице. Када прочита једну реченицу, некада самостално, а некада уз моју помоћ, сви остали ученици хорски/унисоно понове прочитано, трудећи се да јасно и правилно изговоре гласове у речима и речи у реченици, лагано спуштајући глас на крају реченице. Слушајући и гледајући своје другове како обликују гласове, изговарају речи и интонирају реченицу, овај ученик учи да правилније говори и јасније чита.	

Технику "интерактивног читања" прихватили су сви ученици у одељењу. Она помаже ученику не само у томе да лакше савлада вештину читања и превазиђе страх од читања, већ и да жели да чита наглас, да је мотивисан за читање! Готово на сваком часу он има шансу да нешто прочита, а чита најчешће оно што је претходно вежбао у читанци или кратак састав који је уз мамину помоћ написао за домаћи задатак. Користи имају и други ученици. Они пажљиво слушају, памте, уочавају шта је било добро, а шта треба поправити у читању и труде се да што правилније изговоре речи и интонирају реченицу.

Ова метода доприноси бољој комуникацији у мом одељењу јер сада ученика са сметњама остали ученици много боље разумеју, а много боље разуме и он њих. Доприноси и томе да их различитости не збуњују и указује им како могу подржати другог.

Техника карата са именима деце

У прошлој генерацији имао сам веома различите ученике, по интересовањима, предзнању, темпераменту, стиловима учења, а те разлике су нарочито биле видљиве приликом пропитивања. Морао сам хитно нешто да смислим како се нико од њих не би осећао лоше у ситуацији провере знања. Трагао сам за решењем како да сви буду укључени, посебно девојчица са интелектуалним тешкоћама и дечак са слабом пажњом и хиперактивношћу.

Технику карата са именима деце применио сам први пут у свом одељењу пре шест година. Сада без ње не можемо ефикасно да радимо ни моји ученици ни ја.

Уверио сам се да ова техника заиста укључује све ученике, смањује стрес код одговарања и даје деци шансу да развију пријатељства. Техника карата са именима ученика отклања и друге проблеме типичне за оцењивање: ниједан ђак више не може да се "сакрије" од наставника који пропитује, ниједан ђак више не може да доминира приликом пропитивања, знатно се смањује упадање/убацавање са одговорима и, што је мени као учитељу важно, побољшава се пажња и слушање. У крајњем исходу, током провере знања овом техником, сви моји ученици уче.

Ево неких упутстава и савета како да се успешно припремите и примените технику карата са именима ваших ученика:

1. Напишите име сваког ђака на једну картицу (нпр. димензија 7x12 cm) и скупите карте у шпил. Ово могу урадити и сами ученици, додајући поред имена и неки цртеж или симбол са личним „печатом“.
2. Поделите ђаке у парове другара у дискусији и ставите их да седе заједно. Ставите децу која спонтано помажу другима да седе поред ђака којима је потребна подршка.
3. Кажите ђацима да ћете поставити низ питања, а одговараће онај чију картицу са именом извучете из шпила.
4. Поставите питање и дајте ђацима десетак секунди да размисле.
5. Реците ђацима да се консултују у вези одговора на постављено питање са својим паром.
6. После истека тог времена, дајте унапред договорени сигнал за престанак консултовања јер је дошло време за одговоре.
7. Прозовите ђака чије је име на горњој картици у шпилу.

Савет: Измешајте карте и не гледајте их пре него што прозивате ђака. Тако избегавате да накнадно прилагодите питање у складу са вашим очекивањем или претпоставком на које питање би тај ђак могао да одговори.

8. Захвалите после сваког одговора, а затим ставите картицу са именом ђака који је одговорио на дно шпила. Наставите даље са новим питањем на исти начин, понављајући кораке описане у тачкама 4 - 7.

Уверио сам се како техника карата са именима деце доприноси бољем укључивању свих мојих ђака, а поготову оних који имају потешкоће у учењу, доприноси одржавању пажње, организовању и презентовању информација, повезивању и систематисању знања.

Ова једноставна техника подстиче мотивацију мојих ученика, подиже њихово самопоуздање, унапређује културу усменог изражавања и повећава образовна постигнућа ученика.

Бројевна права са скакачем

Искуство вишегодишњег рада показало ми је да није мали број ученика којима је потребна подршка током овладавања сабирањем и одузимањем бројева до 20. Помоћу једноставног дидактичког средства које видите на фотографији, ученици који имају тешкоће у почетном рачунању могу да напредују и постану успешни у сабирању и одузимању бројева прве и друге десетице.

Уз мало прилагођавања, ово дидактичко средство помаже и код сабирања и одузимања вишецифрених бројева, уколико ученицима омогућите да рачунају поступком потписивања бројева (писмено сабирање и одузимање са потписивањем). Овај поступак обезбеђује поступност у рачунању, корак по корак: прво се сабирају цифре јединица, затим дестица па стотина итд.

Ово дидактичко средство можете направити у неколико корака:

- Направите 21 картицу и на свакој испишите одговарајући број (од 0 – 20);
- Добро је да имате картице у две боје тако да парни бројеви буду у једној, а непарни у другој боји;
- Повежите све картице (селотејпом, лепком) у низ од најмањег до највећег броја;
- Набавите једну шахофску или неку другу фигуру.

Учитељ ученику треба да објасни поступак сабирања два броја помоћу бројевне праве:

На пример, збир бројева 8 и 4 сабирамо тако што прво ставимо фигуру „скакача“ на број 8, а затим "скачемо" фигуром по бројевној правој у десно четири пута. При том гласно бројимо сваки скок: један, два, три, четири и поставимо фигуру на поље 12. На крају уписујемо збир 12 као решење задатка $(8 + 4 = 12)$.

Овако направљена бројевна права може бити од користи и када радимо упоређивање бројева, када одређујемо претходник и следбеник неког броја или када упознајемо парне и непарне бројеве.

